

- záznamy odpovědí učitelů českého jazyka, matematiky a cizího jazyka (dále i „učitelé“) na otázky strukturovaného rozhovoru realizovaného během inspekční činnosti ve středních školách.

Informace z hospitačních záznamů navštívených hodin oborů vzdělání L a M byly porovnány mezi školami s vysokou mírou neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky a školami ostatními. V případě rozhovorů s učiteli byly rozlišeny rozhovory s učiteli na školách s vysokou mírou neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky a rozhovory s učiteli na ostatních školách s maturitními obory vzdělání s tím, že z této množiny dat byla, s ohledem na svůj výběrový charakter, vynichána gymnázia. Zjištění byla porovnána se závěry šetření ve školním roce 2018/2019.

4.4.1 Podmínky vzdělávání na středních školách s vysokou mírou neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky

Personální podmínky

Navštívené hodiny výuky hlavních maturitních předmětů na středních školách s vysokou mírou neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky byly častěji vedeny učiteli bez aprobační pro daný předmět, než tomu bylo v hospitovaných hodinách ostatních středních škol. O něco vyšší pak byl průměrný věk těchto učitelů. Intenzivněji byl problém aprobační pocíťován ve výuce anglického jazyka a matematiky, nevyskytoval se naopak ve výuce českého jazyka. Problémem středních škol s vysokou mírou neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky se ukázala být také fluktuace učitelů hlavních maturitních předmětů. Za poslední tři roky se zde obměnila téměř polovina učitelů cizích jazyků, třetina učitelů českého jazyka a pětina učitelů matematiky. Zajištění aprobované výuky a stability pedagogického sboru jsou tak i nadále zásadní výzvy pro zlepšování personálních podmínek středních škol s vysokou mírou neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky.

Učitelé hlavních maturitních předmětů středních škol s vysokou mírou neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky se v posledních dvou letech účastnili dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků stejně často jako učitelé ostatních škol. Z tematického hlediska se jimi navštívené DVPP nejčastěji zaměřovalo na metody/formy výuky a pedagogické kompetence (70 % učitelů účastnících se DVPP), respektive na vědomosti a znalosti v předmětech, které vyučují (57 % učitelů účastnících se DVPP). Příležitosti středních škol s vysokou mírou neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky v oblasti DVPP lze spojovat především se dvěma zjištěními:

- Vysoký podíl učitelů maturitních předmětů se v delším časovém období tří let neúčastnil DVPP v oblastech, které mohou mít dopad na úspěšnost žáků u maturitní zkoušky. Pokud se účastnili, týkalo se vzdělávání nejčastěji oborových didaktik.
- Učitelé se v rámci svého DVPP věnovali jen omezeně jiným tématům, než jsou oborové znalosti a didaktiky. Rozvíjení znalostí a dovedností učitelů v dalších oblastech (např. management třídy, řešení výchovných problémů) přitom může být klíčové pro uchopení specifík středních škol s vysokou mírou neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky.

V kontextu dvou uvedených zjištění se jeví jako žádoucí nalezení optimálního plánu realizace DVPP učitelů středních škol s vysokou mírou neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky.

TABULKA 74 | Aprobovanost hodin výuky hlavních maturitních předmětů (podíl hospitací s výskytem hodnoceného jevu) a účast učitelů na akreditovaném DVPP v posledních dvou letech (podíl odpovídajících učitelů v %)

Hodnocený jev	Český jazyk		Matematika		Anglický jazyk*		Celkem	
	Neúsp. školy	Ost. školy	Neúsp. školy	Ost. školy	Neúsp. školy	Ost. školy	Neúsp. školy	Ost. školy
Aprobovanost hodin výuky	96	94	79	91	66	81	80	89
Účast na některém kurzu či semináři DVPP	72	80	77	77	78	77	77	78

* Učitelé cizího jazyka pro účast učitelů na akreditovaném DVPP v posledních dvou letech.

Materiální podmínky vzdělávání

Učitelé středních škol s vysokou mírou neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky vyjádřili častěji svou nespokojenost s materiálně-technickým vybavením své školy, potažmo s vybaveností školy vyhovujícími vyučovacími pomůckami, než učitelé ostatních škol. Zároveň byla míra nespokojenosti těchto učitelů o něco vyšší v aktuálním šetření než v šetření ve školním roce 2018/2019. Přes převažující spokojenost učitelů nadále zůstává početná skupina středních škol, které by mohly zlepšením materiálních podmínek vzdělávání zvýšit spokojenost učitelů s jejich prací.